

BELEIDSPLAN LITURGIE EN KERKMUZIEK PROTESTANTSE GEMEENTE SURHUISTERVEEN-BOELENLAAN [I.W]

Vastgesteld binnen de werkgroep eredienst in haar vergadering van 18 mei 2010, ter lezing naar het Breed Moderamen voor de vergadering van 8 juni 2010.

Het BM zal dit beleidsplan beoordelen op grond van: 'staan er zaken in die haaks staan op het afgesproken beleid van de Protestantse gemeente?'

De definitieve versie is bijgesteld/vastgesteld op 22 september 2010

de vergadering van het breed moderamen 8 juni 2010

5.7 Werkgroep Eredienst

Beleidsplan, zie bijlage

De werkgroep eredienst heeft ruim een half jaar gewerkt aan het tot stand komen van dit beleidsplan. Zij hebben het plan op hun laatste vergadering vastgesteld en sturen het nu naar het BM die dit beoordeelt op grond van tegenstrijdigheden.

Er staan geen zaken in die haaks staan op het beleid van de kerkenraad.

Babs Santema vindt dit geen relevant stuk en heeft aan aantal opmerkingen c.q. vragen.

Punt 2.2. vindt zij tegenstrijdig.

Punt 2.4. het woord 'de belangrijkste' moet eigenlijk zijn 'de grootste', omdat 2/3 deel bestaat uit het liedboek + Sjongend op Wei.

Punt 2.5.(3^e zin) i.p.v. regel > In regel

Hanneke Dijkstra legt uit dat het niet de bedoeling is dat het BM het werk van de werkgroep Eredienst over doet. Er is indertijd gekozen voor de werkvorm 'Kerkenraad en werkgroepen' waarbij de kerkenraad de dagelijkse gang van zaken laat regelen door het BM. Het BM toetst of het beleidsplan van de werkgroep eredienst past binnen het afgesproken kader van de kerkenraad. Dat is net vastgesteld en er zijn geen tegenstrijdigheden. Er kunnen wel vragen worden gesteld en die kunnen door de aanwezige leden van de werkgroep worden beantwoord of gaan terug naar de Werkgroep Eredienst. De voorzitter beaamt dit: de aanvullende opmerking is correct.

Vragen aan de commissie Eredienst:

punt 3.2.: "Hoe wordt de laatste zin bedoeld en dan m.n. het woord inhoudelijk?"

punt 3.3.: een vraag over de Evangelieverkondiging. Horen we nu bv. niet meer het verhaal van David en Goliath?

Punt. 3.6: Is het wel reëel dat er zoveel wordt gevraagd van vrijwilligers zoals organisten e.a.? Hanneke Dijkstra geeft aan dat de organisten hiermee akkoord zijn. Tekst blijft zo, wordt niet veranderd.

Punt. 3.7: 3^e regel moet zijn voor de collecte.

Punt 3.9 2^e regel. "Hoe zit het met de lectoren binnen de diensten?"

Punt 3.10. een enkeling vindt de tekst in m.n. de 2^e alinea te betuttelend.

Over punt 3.12 wordt nog iets over de werkwijze uitgelegd en over de overige punten zijn geen vragen meer.

Uit de vergadering van de werkgroep eredienst 22 september 2010

8.2 Het beleidsplan van de werkgroep is binnen het BM besproken. Er kwamen nog enkele vragen.

punt 3.2.: "Hoe wordt de laatste zin bedoeld en dan m.n. het woord inhoudelijk?"

De tekst wordt aangepast:

Goed overleg tussen voorganger en leiding van de KND is daarbij wenselijk.

[Het blijkt dat er bijna geen overleg is tussen predikant en KND. Dat heeft veel te maken met de methode die de KND gebruikt. Deze methode wordt heel erg uitgewerkt aangeboden en er wordt niet veel eigen inbreng meer van de mensen gevraagd die de KND geven. Dat lukt ook niet meer want veel mensen vinden eigen inbreng in dit soort zaken best 'eng.'

De voorzitter vindt dit een punt van aandacht voor een volgende vergadering.]

punt 3.3.: een vraag over de Evangelieverkondiging. Horen we nu bv. niet meer het verhaal van David en Goliath?

*Jazeker, er wordt zowel uit het Oude als uit het Nieuwe testament gepreekt.
Punt. 3.7: 3^e regel moet zijn voor de collecte.
Er staat aangegeven 'Voor het slotgebed'. Dat is correct. [Misschien was de opmerker in de war met de zegen?]
Punt 3.9 2^e regel. "Hoe zit het met de lectoren binnen de diensten?"
Lectoren worden niet gezien als 'derden'. In dit geval wordt met 'derden' bedoeld medewerkers van buiten.*

BELEIDSPLAN LITURGIE EN KERKMUZIEK PROTESTANTSE GEMEENTE SURHUISTERVEEN-BOELENSLAAN [I.W]

Vastgesteld binnen de werkgroep eredienst in haar vergadering van 18 mei 2010, ter lezing naar het Breed Moderamen voor de vergadering van 8 juni 2010.
Het BM zal dit beleidsplan beoordelen op grond van: 'staan er zaken in die haaks staan op het afgesproken beleid van de Protestantse gemeente?'
De definitieve versie is bijgesteld/vastgesteld op 22 september 2010

Hoofdpijnen

- De gemeente komt wekelijks bijeen om Gods Woord te horen, te bidden, te zingen en aan het einde van de dienst Gods zegen te ontvangen.
- De kerkdienst valt onder verantwoordelijkheid van de kerkenraad.
- Naast de zondagse vieringen zijn er ook diensten op Witte Donderdag, Goede Vrijdag, Stille Zaterdag, bid- en dankdag, Hemelvaartsdag, kerstnacht en eerste kerstdag, oudejaarsavond en nieuwjaarsmorgen.
- Er wordt een orde van dienst gevolgd die volgens een min of meer vast stramien verloopt zonder dat dit dwangmatig wordt gehanteerd.
- We lezen uit de NBV maar ook andere vertalingen zoals de NBG uit 1951 en de Naardense Bijbel kunnen worden gebruikt.
- De te zingen liederen worden gekozen uit Liedboek voor de kerken en Sjongend op wei. Daarnaast wordt er ook gebruik gemaakt van liederen uit bundels zoals Geroepen om te zingen en de Evangelische Liedbundel. Zingbaarheid is daarbij een belangrijk uitgangspunt.
- De teksten van lezingen en liederen worden via de beamer geprojecteerd. Voor doopdiensten, avondmaalsvieringen en de laatste zondag van het kerkelijk jaar is ook een aantal gedrukte liturgieën beschikbaar.
- Het Heilig Avondmaal vieren we vijf keer per jaar, waarvan een op Witte Donderdag. Per avondmaalszondag vinden er twee vieringen plaats: een in de Doarpstsjerke en een in de Flambou. Er is steeds een viering volgens de Klassiek Gereformeerde traditie en een volgens de oecumenische traditie.
- Allen die meewerken aan een eredienst dienen zich te realiseren dat het teamwork is. Vroegtijdig en goed overleg is een noodzakelijke voorwaarde om een eredienst echt een "ere"dienst te laten zijn. De bijdragen moeten inhoudelijk aansluiten bij de eredienst en aan de uitvoering van die bijdragen mogen hoge eisen worden gesteld.

- De werkgroep eredienst stelt een rooster op van medewerkers. Daarnaast evalueert de werkgroep de diensten, dient zij als bezinningsgroep en kan voorstellen doen tot wijziging of aanpassingen van de vieringen.

BELEIDSPLAN LITURGIE EN KERKMUZIEK PROTESTANTSE GEMEENTE SURHUISTERVEEN-BOELENSLAAN [I.W.]

1. Inleiding

Het hart van een kerkelijke gemeente is de eredienst. Daar komt men bijeen om te vieren en te gedenken, om te zingen en te bidden, om uit de bijbel te lezen en die bijbel uitgelegd te krijgen. Deze onderdelen staan niet op zichzelf maar vormen één geheel waarbij de verschillende onderdelen zorgvuldig op elkaar zijn afgestemd.

2. Situatieschets

2.1

Plaatsbepaling

De Protestantse gemeente in wording van Surhuisterveen -Boelenslaan bevindt zich rechts van het midden van de Protestantse Kerk Nederland. De erediensten zijn in de regel traditioneel van opbouw waarbij de verkondiging, de preek, centraal staat.

2.2.

Samenstelling gemeente

De erediensten worden voor een groot deel bezocht door gemeenteleden vanaf veertig jaar. Ook het aandeel ouders met kinderen in de basisschoolleeftijd is aanzienlijk. Na het verlaten van de basisschool wordt de frequentie waarop de kinderen de kerkdiensten bezoeken minder.

2.3

Orden van dienst

De orden van dienst die worden gehanteerd komen veelal uit de klassiek gereformeerde traditie. Bij de zgn. oecumenische avondmaalsviering wordt de orde van dienst gevolgd uit de oecumenische traditie.

2.4

Liedrepertoire

De berijmde psalmen en het Liedboek voor de Kerken vormen de belangrijkste bestanddelen van het liedrepertoire. Daarnaast wordt er gezongen uit "Sjongend op wei." De laatste jaren wordt er ook in toenemende mate gezongen uit andere dan boven genoemde bundels zoals de Evangelische Liedbundel en Geroepen om te zingen.

2.5

Kerkmuziek

Het zingen door de gemeente van berijmde psalmen en gezangen is de belangrijkste muzikale gebeurtenis in de kerk. Ook komt het voor dat de gemeente een eenvoudig Kyrie of een andere liturgische tekst zingt. Regel is dat de gemeentezang wordt begeleid door het orgel. Zelfstandig orgelspel is er voor de dienst, tijdens de collecte en na afloop van de dienst. Er is een cantorij die voornamelijk meewerkt aan avondmaalsvieringen, de

diensten op Witte Donderdag en Stille Zaterdag en aan vespervieringen. Sinds een aantal jaren is er een begeleidingsband die zich vooral toelegt op het opwekkingslied.

2.6

Kinderen

Het lied is een belangrijk doorgeefluik van het Evangelie. Liederen in de jeugd aangeleerd gaan vaak een leven lang mee. In de meeste liedboeken staan weinig of geen specifieke kinderliederen. De kinderen in de basisschoolleeftijd brengen zondags voor een groot deel de dienst door in een andere ruimte waar zij hun eigen dienst hebben. Bij de start en aan het einde van het kerkseizoen zijn er diensten die het karakter van een gezinsdienst hebben en waar de kinderen een grote bijdrage hebben. Ook bij de projecten in de advents- en veertigdagentijd zijn de kinderen en de kindernevendienst betrokken.

2.7

Jeugd

Jaarlijks wordt er een aantal diensten door tieners verzorgd en bijgewoond. Deze diensten vinden gelijktijdig plaats met de ochtenddienst.

Aandachtspunten voor beleid

3.1

Orden van dienst

Er zijn ruwweg gezien twee soorten van orden van dienst:

- de klassiek-gereformeerde traditie
- de oecumenische traditie

Beide tradities hebben raakvlakken. Verschillen zitten vooral in het eerste gedeelte van de dienst. De klassiek-gereformeerde traditie kent de drieslag schuldbelijdenis-genadeverkundiging-wetslezing. In de oecumenische traditie heeft daarvoor in de plaats het gebed voor de nood van de wereld gevolgd door het Kyrie en het Gloria.

Bij de viering van het Heilig Avondmaal ligt bij de klassiek-gereformeerde traditie het accent op het verzoenend lijden en sterven van Christus. Bij de oecumenische traditie staat de dankzegging om de daden van de drie-enige God zoals die in Jezus Christus aan ons geopenbaard zijn centraal. In de klassiek-gereformeerde traditie is alleen de voorganger aan het woord. In de oecumenische traditie is een meer actieve rol weggelegd voor de gemeente en ook de cantorij heeft een belangrijke taak.

De huidige praktijk in de ochtenddiensten van de PKN Surhuisterveen-Boelenslaan is dat zowel de drieslag uit de klassiek-gereformeerde traditie als het Kyrie en Gloria uit de oecumenische traditie vervalt.

3.2

Lezingen uit de bijbel

In de eredienst is er zeker één maar *zijn er* soms ook meerdere lezingen uit de bijbel.

Daarbij wordt gebruik gemaakt van verschillende vertalingen zoals de NBG, de NBV of de Naardense Bijbel. Goed overleg tussen voorganger en leiding van de kindernevendienst is daarbij wenselijk.

3.3

Evangelieverkundiging

Het hart van de eredienst vormt de evangelieverkundiging, de preek. Hierin worden de bijbelgedeelten die er in de dienst zijn gelezen niet alleen uitgelegd, maar wordt er ook

een verbinding gelegd met de eigen tijd en opgeroepen om navolgers van Jezus te zijn. De evangelieverkondiging dient ook als troost en bemoediging voor de gemeente. Voorafgaande aan bijbellezing en preek wordt gebeden om verlichting met de Heilige Geest.

3.4

Gebeden

Ook bij de gebeden is er een verschil tussen de klassiek-gereformeerde en de oecumenische traditie. In het eerste geval zullen ze veelal door de voorganger worden uitgesproken. De oecumenische traditie biedt ook mogelijkheden voor inbreng van derden. Die inbreng kan plaats vinden bij het kyrië-gebed aan het begin van de dienst en aan het einde van de dienst bij de voorbeden. Ook hierbij moet de rol van de kinderen zeker niet worden vergeten. Een belangrijk onderdeel van het dankgebed is het stil gebed en het gezamenlijk bidden van het Onze Vader.

3.5

Liedrepertoire

Naast de eerder al genoemde liedbundels wordt er ook gezongen uit andere bundels. Door het gebruik van de beamer is dat veel eenvoudiger geworden. Nadeel is dat er voor de gemeente weinig tijd is om de liederen te memoriseren en dat bij liederen met een onbekende wijs de noten ontbreken. Het gaat echter ook om een principiële keus. Een bekende theoloog schreef ooit “Aan het lied herkent men de gemeente meer dan aan haar dogma”. Het lied zal dus moeten aansluiten bij de lezingen van de zondag en bij de preek. Woord en lied zullen samen met de andere onderdelen van de dienst een eenheid moeten vormen. Belangrijke criteria bij de keuze van liederen zijn de kwaliteiten van tekst en muziek en de zingbaarheid.

3.6

Kerkmuziek

In de eredienst gaat staat de evangelieverkondiging centraal. Muziek kan daar in grote mate in bijdragen en verdient daarom de nodige aandacht. Hierbij kan onderscheid worden gemaakt tussen het meewerken aan een dienst en integraal onderdeel zijn van de eredienst. Wanneer muziek integraal deel uit maakt van de eredienst, bestaat dit in de huidige situatie voor het grootste gedeelte uit orgelspel. Echter, er zijn ook er andere vormen van muziek die integraal deel uit kunnen maken van de dienst: cantorij, begeleidingsband, combo of een muziekvereniging.

In geval er medewerking wordt verleend aan een dienst kan gedacht worden aan een (kinder)koor of een tienerband. We kunnen hier spreken van een optreden tijdens een dienst.

Wanneer muziek integraal deel uit maakt van de eredienst, mag daar de nodige eisen aan gesteld worden. Dit geldt voor de organisten, maar ook voor cantorij, begeleidingsband, combo of muziekvereniging.

Het stellen van eisen geldt voor zowel het begeleiden van de gemeentezang als ook voor de momenten waarop er sprake is van zelfstandig musiceren: voorafgaande aan de dienst, tijdens de collecte en wanneer de gemeente de kerk verlaat. Bij al deze onderdelen moet men zich er van bewust zijn dat het een geheel is met de overige onderdelen van de dienst. Het betekent dat men niet alleen in staat moet zijn de gemeente op adequate wijze te begeleiden, maar dat er voldoende liturgisch inzicht is en dat men op de hoogte is van ontwikkelingen op kerkelijk gebied. Historisch besef en kennis van literatuur en repertoire

is daarbij onontbeerlijk. Om één en ander goed te laten functioneren is vroegtijdig en regelmatig overleg tussen voorganger en organist/muzikaal leider/dirigent een vereiste.

Gezien het feit dat het merendeel van de muzikale invulling voor rekening is van de organisten, mogen daar aanvullende eisen aan worden gesteld. Daarbij gaat het ondermeer om:

- een dusdanige opleiding die de organist in staat stelt om de gemeente op adequate wijze te begeleiden
- het speelniveau te handhaven door middel van studie en/of nascholing
- kennis hebben van de orgelliteratuur, (de geschiedenis van) het kerklied, liturgisch inzicht hebben en op de hoogte zijn van ontwikkelingen op kerkelijk gebied
- dit op peil te houden door het lezen van vakliteratuur en zich op dit gebied permanent te scholen
- kennis en vaardigheden op zodanige wijze in dienst van de eredienst te stellen dat ze een onderdeel vormen van de verkondiging en dat de gemeente verstaat wat er muzikaal gebeurt.

Men is zich er van bewust dat er gespeeld en gezongen wordt voor de Heer.

Alle medewerkers aan de eredienst zijn op de hoogte van wat er de dienst gebeurt, zodat er zich geen onverwachte dingen voor doen die dienst nadelig beïnvloeden.

Als er liederen worden gezongen die niet in de meest gebruikte bundels staan, moet de organist/muzikaal leider/dirigent eerst worden geraadpleegd over de zingbaarheid. Die zijn als geen ander in staat om de zingbaarheid vast te stellen.

3.7

Het kind en de eredienst

Lange tijd is de aandacht voor de kinderen en daarmee ook voor het kinderlied in de diensten verwaarloosd. Tegenwoordig verlaten de kinderen na het gebed om verlichting met de Heilige Geest, tijdens het zingen van een kinderlied, de kerk. Voor het slotgebed komen ze terug. Dan is er ook gelegenheid voor de kinderen om in het kort uit te leggen waar het in de nevendienst over is gegaan en ruimte om te laten zien wat ze beeldend hebben verwerkt. Ook bij de gebeden kunnen de kinderen worden ingeschakeld. Waar de kinderen ook een belangrijke rol in (kunnen) spelen zijn de projecten in de advents- en veertigdagen tijd. Het zijn projecten waar naar toe wordt gewerkt en die per week groeien. Dat groeien kan het groeien van een stapellied zijn maar ook het groeien van een object of van een collage. Deze projecten moeten zich dan ook niet alleen afspelen in de ruimte van de nevendienst maar zeker ook getoond worden aan de gemeente. Bij de keuze van het project moet de kwaliteit zeker een rol spelen. Dat geldt ook voor tekst en muziek van het projectlied. Door de kinderen op deze wijze bij de eredienst te betrekken wordt het woord van God doorgegeven van generatie op generatie. De twee christelijke basisscholen leveren om en om per jaar een bijdrage aan een eredienst.

3.8

De jeugd

Bij het verlaten van de basisschool verlaten de kinderen ook de kindernevendienst. Een aantal van die kinderen bezoekt dan de diensten ook niet meer. Voor en door de tieners worden er sinds een aantal jaren aparte diensten gehouden. Deze diensten spelen zich buiten het gezichtsveld van de gemeente af. Het zou goed zijn om deze diensten eens gewoon in het kerkgebouw te houden. En dat niet naast de reguliere dienst, maar in plaats van.

3.9

Alternatieve diensten

De dienst op zondagochtend kan worden aangemerkt al “hoofddienst”. Deze dienst zal er veelal ook vrij traditioneel uit zien. Er is weinig of geen medewerking van derden [‘ mensen van buiten’] en in grote lijnen wordt het kerkelijk jaar gevolgd.

De middagdiensten bieden meer ruimte voor andere vormen. Die worden o.a. gevuld met themadiensten door de begeleidingsband, vespervieringen met de cantorij, diensten die worden voorbereid in samenwerking met gemeentegroepgroepen en diensten in de vorm van een avondgebed. Daarnaast is er ook nog een aantal ‘traditionele’ diensten.

3.10

Doop-, trouw- en rouwdiensten

Geboorte, huwelijk en sterven zijn belangrijke gebeurtenissen in een mensenleven. Een doopdienst speelt zich altijd af tijdens een reguliere (ochtend)dienst. De inbreng van de doopouders is daarbij niet onbelangrijk. Dat gebeurt door het kiezen van een lied of het lezen van een gedicht. Daarnaast ontvangen de doopouders en doopkaars, een geschenk van de kindernevendienst en wordt het geboortekaartje in de symbolische “hand van God” opgehangen. Maar bij dit alles is het belangrijkste dat er bij de doop een verbond tussen God en het kind wordt gesloten.

Ook bij trouwdiensten is de inbreng van de familie niet onbelangrijk. Het is lovenswaardig dat een bruidspaar hun huwelijk voor God en zijn gemeente wil laten inzegenen. Maar niet alle bruidsparen zijn op de hoogte van de gang van zaken in de eredienst. Daardoor komen er soms zaken voorbij die ongebruikelijk zijn maar dat is niet erg als ook nu weer het accent ligt op –in dit geval – op het verbond tussen God en het bruidspaar.

Rouwdiensten zijn een ander verhaal. Hier worden families vaak teruggeworpen naar de vraag van de zin van het bestaan en de zin van het geloof. Maar ook hier moeten de (*mede* door de familie) gekozen liederen en lezingen bij voorkeur in de traditie van de kerk passen. Vooral hier moet de muziek bijdragen aan de verkondiging en aan de troost die het Evangelie biedt. Aan het niveau van de muziek mogen dan ook hoge eisen worden gesteld.

3.11

Stilte

De kerkdienst is een ontmoeting met de Heer en met de kerkelijke gemeente. Als zodanig is het een rustpunt in de week voor veel gemeenteleden. Bij rust hoort ook stilte. Die stiltes zijn in onze erediensten nauwelijks aanwezig. De stilte tijdens de voorbeden kennen we inmiddels, maar ook tijdens de dienst zouden er best één of meerdere momenten van stilte kunnen worden ingelast. Voorafgaande aan de dienst wordt er door de gemeenteleden uitvoerig van gedachten gewisseld. [Het orgelspel voor de dienst zou misschien ook beter achterwege kunnen worden gelaten.] Nagedacht moet worden over een vorm waarbij de mensen gelegenheid hebben om even te praten, maar ook het moment waarbij het gepraat wordt ingeruild om zich in stilte voor te bereiden op de dienst. Het musiceren tijdens de collecte zal vermoedelijk wel door enig gepraat worden begeleid, maar de mate waarin hangt ook van de omstandigheden af. Uitleidend orgelspel zal zich wel nooit in stilte kunnen voltrekken.

3.12

Nieuwe communicatiemiddelen

In de *vroege* kerk werd de zang verzorgd door een kleine groep vooraanstaande gemeenteleden. Veel mensen konden niet lezen en de woordverkondiging ging vaak vergezeld door beeldend materiaal: beelden, schilderijen, miniaturen etc. De eerste gezangboeken waren in het Latijn gesteld en voor de eenvoudige gemeenteleden niet te volgen. Met de vertaling van de bijbel in de volkstaal kwamen ook de eerste liedbundels in de eigen taal van de mensen. Dat is tot op vandaag de dag niet veranderd. Maar daar is een nieuw element bij gekomen: de beamer. Lieder en lezingen worden op het scherm geprojecteerd en de gemeenteleden hoeven geen bijbel of liedboek meer mee te nemen naar de kerk. De beamer is dus een elektronische bijbel en liedboek.

Dat biedt zeker voordelen maar ook nadelen. Het nadeel is dat het gevaar ontstaat dat er van het gelezene en het gezongene weinig beklijft. Van bijzondere diensten zal dan ook een orde van dienst worden gemaakt zodat de direct betrokkenen er ook iets tastbaars van over houden. De beamer kan ook een belangrijke taak vervullen om het gesproken woord met beelden te illustreren. Het moge duidelijk zijn dat ook dit materiaal technisch en inhoudelijk van goede kwaliteit moet zijn. Het vraagt om een aanpak waarbij woord, toon en beeld op elkaar zijn afgestemd en in dienst staan van de verkondiging. Evenals aan de voorganger en de organist mogen ook aan de bedieners van de beamer de nodige eisen worden gesteld over kennis van de liturgie en alles wat daar mee te maken heeft. Het spreekt vanzelf dat overleg met alle uitvoerenden een eerste vereiste is.

3.13

Fryske tsjinsten

“It Wurd fan heit yn de taal fan mem”. Ea is ôfpraat dat der jierliks twa fryske tsjinsten hâlden wurden. It hat blyken dien dat dit ôfhinget fan de dûmny dy’t de gemeente tsjinnet. Is dy net went om yn it Frysk foar te gean dan bliuwt it der wolris by. Op dit stuit wurde der jierlyks twa fryske tsjinsten hâlden. Fierders wurdt der wolris yn it Frysk songen by sjongstjinsten en ek yn gewoane tsjinsten wurdt der wolris in liet yn it Frysk songen.

3.14

Uiterlijke tekenen

In de brief aan de Hebréeën staat dat het bij het geloof gaat het om de dingen die wij niet zien maar toch geloven. Dat geldt ook voor de eredienst. Maar ook het zien speelt een rol. Zo is de ruimte, waarin de eredienst wordt gevierd, wat aankleding en inrichting betreft herkenbaar als een “huis van gebed”.

De antependia geven de kleur van het kerkelijk jaar of van een bepaalde zondag aan. In de adventstijd en in de veertigdagentijd, vanouds perioden van inkeer en bezinning, is dat het ingetogen paars. De feestkleur wit hoort bij Kerst en Pasen. Ook wordt deze kleur bij uitvaartdiensten gebruikt waarmee wordt aangegeven dat het christelijke geloof een opstandingsgeloof is. Vurig rood is de kleur van Pinksteren, duidend op de Geest die de mensen in vuur en vlam zet. Gedurende de tijd tussen Pinksteren en advent is de kleur groen. De bloemstukken verwijzen ook naar het kerkelijk jaar en soms zelfs naar een hele specifieke gebeurtenis zoals de laatste zondag van het kerkelijk jaar. De zondag waarop de namen worden genoemd van hen die ons het afgelopen kerkelijk jaar zijn voorgedaan.

Surhuisterveen, 22 september 2010